

Tämän sivun alkukielistä versiota [lv](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

[latvia](#)

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla.

Swipe to change

Asian vieminen tuomioistuimeen

Latvia

1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?

Latviassa riita-asia voidaan viedä tuomioistuimen käsiteltäväksi tai, jos osapuolet ovat solmineet välityssopimuksen, välitystuomioistuimen käsiteltäväksi. On kuitenkin riita-asioita, joita ei voida ratkaista välityksellä.

2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?

Kanneoikeuden vanhentumisaika vaihtelee tapauksen mukaan. Vanhentumisaikojen selvittämiseksi on paras pyytää neuvoa lakimieheltä tai julkiselta oikeusneuvontapalvelulta.

Siviililaissa säädetään useista yleisistä vanhentumisajoista. Riidan kohteena oleva asia ja vaatimukseen liittyvät olosuhteet voivat vaikuttaa vanhentumisaikaan, joka on määritettävä tapauskohtaisesti. Huomioon otetaan seuraavat seikat:

Perheoikeus

Kihlaukseen perustuva kanne on nostettava vuoden kuluessa päivästä, jona kihlaus peruutettiin tai toinen kihlatuista purki kihlauksen. Jos kihlattu nainen on raskaana, vaatimus on esitettävä vuoden kuluessa päivästä, jona lapsi syntyy, edellyttäen, että tuona ajankohtana kihlaus on jo peruutettu tai toinen kihlatuista on jo purkanut kihlauksen.

Puolisoiden aviovarallisuussuhteita koskeva kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun toinen puolisoista teki riidan aiheena olevan oikeustoimen.

Avioliapsen äidin kanssa naimisissa oleva mies voi kiistää isyysolettaman kahden vuoden kuluessa päivästä, jona hän sai tietää, ettei olekaan lapsen biologinen isä. Myös avioliapsen äidillä on vastaava oikeus kiistää isyysolettama. Lapsi itse voi kiistää isyysolettaman kahden vuoden kuluessa siitä, kun on tullut täysi-ikäiseksi.

Isyysasiaa koskeva kanne on nostettava kahden vuoden kuluessa siitä, kun osapuoli sai tietää seikoista, joiden perusteella isyys on poissuljettava. Jos lapsi itse nostaa kanteen, kanneoikeuden vanhentumisaika on kaksi vuotta siitä, kun lapsi on tullut täysi-ikäiseksi.

Holhoojan ja alaikäisen välistä suhdetta koskeva kanne on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun alaikäinen tulee täysi-ikäiseksi tai muu laissa mainittu seikka toteutuu.

Esineoikeus

Kanne, joka koskee omaisuuden hallintaoikeuden häiritsemistä tai riistämistä, on nostettava vuoden kuluessa siitä, kun osapuoli sai tietää häiritsemisestä tai riistämisestä.

Kanne sellaista henkilöä vastaan, jolla on omaisuus hallinnassaan ja joka voi saada tällaiseen omaisuuteen omistusoikeuden pitkäaikaisen nautinnan perusteella, on nostettava kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun toinen osapuoli sai tietää hallinnasta.

Kanne, joka liittyy luonnonilmioistä johtuvaan maa-alueen laajentumiseen, on nostettava ilmioistä hyötynyttä maanomistajaa vastaan kahden vuoden kuluessa. Velvoiteoikeus

Velvoiteoikeuteen perustuva oikeus vanhenee, jos oikeuden haltija ei käytä oikeuttaan laissa säädettyssä määräajassa.

Velvoiteoikeuteen perustuva kanne on nostettava kymmenen vuoden kuluessa, ellei laissa säädetä lyhyemmästä vanhentumisajasta. Vaikka yleinen kanneoikeuden vanhentumisaika on kymmenen vuotta, jotkut oikeudet eivät kuitenkaan vanhene lainkaan.

Oikeus vaatia ostosopimuksen purkamista sillä perusteella, että siihen liittyvät tappiot ovat liian suuria, vanhenee yhden vuoden kuluessa sopimuksen solmimisesta.

Kanne sellaisten vahinkojen perusteella, jotka johtuvat esineen tai aineen valumisesta tai putoamisesta tai esineen tai aineen heittämisestä, on nostettava yhden vuoden kuluessa.

Kauppaoikeus

Liiketoimeen perustuva kanne on nostettava kolmen vuoden kuluessa, ellei laissa ole säädetty muusta vanhentumisajasta.

Kauppaedustusopimukseen perustuva kanne on nostettava neljän vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana vaatimuksen peruste syntyi.

Kanne, joka perustuu yksittäisen liikkeenharjoittajan menettelyyn tämän liiketoimissa, on nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun kyseinen liikkeenharjoittaja on poistettu kaupparekisteristä, ellei vaatimukselle ole säädetty lyhyempää vanhentumisajaa.

Kanne, joka liittyy henkilöyhtiön osakasta koskevaan kieltoon ryhtyä liiketoimiin samalla liiketoiminnan alalla kuin henkilöyhtiö tai kieltoon ryhtyä vastuunalaiseksi yhtiömieheksi toisessa samalla alalla toimivassa henkilöyhtiössä ilman ensiksi mainitun henkilöyhtiön muiden osakkaiden suostumusta, tulee nostaa kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona henkilöyhtiön muut osakkaat saivat tiedon kilpailukiellon rikkomisesta, ja viimeistään viiden vuoden kuluessa siitä, kun osakas rikkoi kieltoa.

Sellainen kanne henkilöyhtiön osakasta vastaan, joka perustuu henkilöyhtiön sitoumuksiin, on nostettava kolmen vuoden kuluessa päivästä, jona henkilöyhtiön purkautuminen on merkitty rekisteriin, ellei yhtiön sitoumukseen sovelleta lyhyempää vanhentumisajaa.

Kanne yhtiön perustajia vastaan perustettavan yhtiön lukuun tehdystä sitoumuksista on nostettava kolmen vuoden kuluessa päivästä, jona yhtiö on merkitty kaupparekisteriin.

Kanne yhtiön perustajia vastaan sellaisten tappioiden johdosta, jotka ovat koituneet yhtiölle tai kolmannelle osapuolelle yhtiön perustamisvaiheessa, on nostettava viiden vuoden kuluessa päivästä, jona yhtiö on merkitty kaupparekisteriin. Tätä kanneoikeuden vanhentumisaikaa sovelletaan myös henkilöihin, jotka myötävaikuttivat tappioiden syntymiseen.

Kanne, jonka perusteena on se, että yhtiö ei maksa velkaansa ja velkoja vaatii maksua lain mukaan yhtiön velasta vastuussa olevilta tahoilta (perustajilta, kolmansilta osapuolilta jne.), on nostettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun vaatimuksen peruste syntyi.

Kanne yhtiön hallituksen jäseniä vastaan sillä perusteella, että he ovat rikkoneet heihin sovellettavaa kilpailukieltoa, on nostettava viiden vuoden kuluessa päivästä, jona kiellon rikkominen tapahtui.

Kanne sellaisten tappioiden johdosta, jotka ovat koituneet yhtiölle, sen osakkaille tai sen velkojille yhtiön uudelleen organisoinnin aikana, on nostettava viiden vuoden kuluessa päivästä, jona organisaatiouudistus tuli voimaan.

Kanne huolitsijaa vastaan on nostettava kolmen vuoden kuluessa.

Rahtia koskeva kanne huolitsijaa ja varastonpitäjää vastaan on nostettava vuoden kuluessa, paitsi jos huolitsija tai varastonpitäjä on toiminut tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti.

3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?

Ks. Latvian tuomioistuinten toimivaltaa koskeva sivu.

4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?

Ks. Latvian tuomioistuinten toimivaltaa koskeva sivu.

5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?

Ks. Latvian tuomioistuinten toimivaltaa koskeva sivu.

6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?

Kantaja voi toimittaa haastehakemuksen itse tai asiamiehen välityksellä. Asiamiehen valtuutus voidaan liittää haastehakemukseen. Lakimiehen tai muun lainopillisen neuvonantajan käyttö ei ole pakollista.

7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?

Haastehakemus on toimitettava toimivaltaiseen alioikeuteen.

Kantajan tai hänen asiamiehensä on toimitettava haastehakemus tuomioistuimen kirjaamoon (*kanceleja*). Haastehakemuksen voi lähettää toimivaltaiselle tuomioistuimelle myös postitse.

Haastehakemukset hyväksyy virka-aikana työntekijä, jolle tuomioistuimen päällikkö on antanut tämän tehtävän. Työntekijä on tavallisesti päällikön assistentti tai kanslian työntekijä.

8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?

Siviiliprosessilain mukaan asianosaisen on toimitettava kustakin vieraskielisestä asiakirjasta latviankielinen, säädetyllä tavalla oikeaksi todistettu käännös. Jos asianosainen on saanut maksuttoman oikeudenkäynnin, hänen ei tarvitse toimittaa käännöksiä.

Tuomioistuin voi hyväksyä, että joissakin oikeudenkäynnin menettelyvaiheissa käytetään vierasta kieltä, jos asianosainen tätä pyytää ja muut asianosaiset suostuvat siihen. Suullisen käsittelyn pöytäkirjat ja oikeuden päätökset laaditaan latviaksi.

Kanne nostetaan toimittamalla oikeudelle kirjallinen haastehakemus. Haastehakemuksen voi toimittaa kantaja itse tai tämän asiamies. Hakemus voidaan toimittaa postitse mutta ei faksilla eikä sähköpostilla.

Lisäksi kaikki hakemukset voidaan tehdä toimittamalla asiakirja, jossa on varmennettu sähköinen allekirjoitus, ellei laissa säädetä, että oikeudenkäynti on aloitettava jollain tietyllä menettelyllä. Sähköisiä asiakirjoja ei hyväksytä tiettyjen sellaisten sopimustyyppien osalta, jotka koskevat kiinteistöjä, perhesuhteita, perimystä ja tiettyjä takaussopimuksia.

9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?

Haastehakemus on tehtävä kirjallisesti. Useimmille vaatimuksille ei ole säädetty mitään muotovaatimusta. Vähäisille vaatimuksille (*maza apmēra prasības*) on kuitenkin erityiset muotovaatimukset siviiliprosessilain 30.3 §:ssä. Sama koskee velvoitteen täytäntöönpanoa tuomioistuimen antaman määräyksen nojalla (*saisību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*) siviiliprosessilain 50.1 §:n mukaisesti. Erityisiä muotomääräyksiä on myös hakemuksille, joissa pyydetään väliaikaista suojaa väkivaltaa vastaan (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*) siviiliprosessilain 30.5 §:n mukaisesti.

Siviiliprosessilaissa säädetään hakemuksessa esitettävistä vähimmäistiedoista silloin, kun hakemukselle ei ole erityisiä muotomääräyksiä. Lain mukaan hakemuksessa on ilmoitettava seuraavat tiedot:

- tuomioistuin, jolle hakemus esitetään;
- kantajan etu- ja sukunimi, henkilötunnus ja asuinpaikka (jos kantajalla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa, hänen tosiasiallinen asuinpaikkansa); jos kantaja on oikeushenkilö, tämän nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka; kantaja voi antaa myös muun osoitteen tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten;
- vastaajan tai asianosaisen etu- ja sukunimi, henkilötunnus, ilmoitettu asuinpaikka ja muu ilmoitettu osoite tai näiden puuttuessa tosiasiallinen asuinpaikka; jos kantaja on oikeushenkilö, tämän nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka; vastaajan henkilötunnus tai rekisterinumero on ilmoitettava, jos se on tiedossa;
- jos hakemuksen tekee kantajan asiamies, tämän etu- ja sukunimi, henkilötunnus ja osoite tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten, tai jos asiamies on oikeushenkilö, tämän nimi, rekisterinumero ja rekisteröity toimipaikka;
- saatavaa perittäessä tieto siitä, mille pankkitalille mahdollisesti perityksi saatavat määrät voidaan maksaa (pankki ja tilinumero);
- vaatimuksen kohde;
- vaatimuksen rahamäärä silloin, kun vaatimus voidaan ilmaista rahana, sekä selostus siitä, kuinka perinnän tai riidan kohteena oleva määrä on laskettu;
- seikat, joihin kantajan vaatimus perustuu, ja näitä seikkoja tukeva todistusaineisto;
- lainkohdat, joihin vaatimus perustuu;
- kantajan vaatimukset;
- luettelo hakemukseen liitetyistä asiakirjoista;
- hakemuksen laatimispäivä sekä kaikki muut asiaan mahdollisesti liittyvät seikat.

Siviiliprosessilaissa edellytetään lisätietoja, kun on kyse erityisistä hakemustyypeistä (esimerkiksi avioerosta) ja erityisistä oikeudenkäyntityypeistä (esimerkiksi sellaisista, jotka koskevat adoption vahvistamista tai purkamista, perinnön suojaamista tai holhousa).

Kantajan tai hänen asiamiehensä tai jos tuomioistuin niin vaatii heidän kummankin on allekirjoitettava haastehakemus, ellei laissa toisin vaadita. Jos on tarkoitus, että asiamies toimii oikeudenkäynnissä kantajan puolesta, hakemukseen on liitettävä valtakirja (*pilnvara*) tai muu asiakirja, joka todentaa asiamiehen valtuutuksen oikeudenkäynnin hoitamiseen.

Kun haastehakemus toimitetaan tuomioistuimelle, siitä on annettava yhtä monta kopiota kuin on vastaajia ja asianosaisia.

Hakemukseen on liitettävä myös asiakirjat, joissa

osoitetaan, että valtion palvelumaksu (*valsts nodevas*) ja muut tuomioistuinkulut on maksettu oikeamääräisesti laissa säädetyllä tavalla; vahvistetaan, että asiassa on tehty lain vaatimat, tuomioistuin käsittelyn ulkopuoliset valmistelevat selvitykset;

todistetaan vaatimuksen perusteena olevat seikat.

Latvian tuomioistuinportaalista (<http://www.tiesas.lv>) on löydettävissä useita oikeudenkäyntilomakkeita. Ks. osiot, jotka koskevat sähköisiä palveluita (*EPakalpojumi*) ja sähköisiä lomakkeita (*Eveidlapas*). Lomakkeet voidaan ladata portaalista, täyttää ja toimittaa tuomioistuimelle tulostettuina versioina.

10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?

Ennen hakemuksen jättämistä on maksettava tuomioistuin- eli valtion palvelumaksu (*valsts nodeva*), toimituskirjamaksu (*kancelejas nodeva*) ja asian tutkimisesta aiheutuvat kulut (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*). Maksut voidaan hoitaa pankin välityksellä. Kun tuomioistuin päättää asian toisen osapuolen hyväksi, hävinneen osapuolen on maksettava voittaneen osapuolen tuomioistuin- eli valtion palvelumaksu. Jos kanne on hyväksytty osittain, tuomioistuin- eli valtion palvelumaksu määrätään vastaajan maksettavaksi suhteessa kanteen hyväksytyyn osaan. Jos kantaja luopuu kanteesta tai jos asia jätetään sillensä, kantajan on maksettava vastaajan tuomioistuin- eli valtion palvelumaksu (paitsi sellaisissa laissa määritellyissä tapauksissa, joissa on kyse Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1896/2006 mukaisen määräyksen antamisesta). Kantajan luopuessa vastaaja ei maksa kantajan tuomioistuin- eli valtion palvelumaksua, mutta jos kantaja luopuu kanteesta siitä syystä, että vastaaja on täyttänyt kantajan vaatimukset vapaaehtoisesti kanteen nostamisen jälkeen, tuomioistuin voi kantajan vaatimuksesta määrätä vastaajan korvaamaan kantajan tuomioistuin- eli valtion palvelumaksun.

Vastaavasti kanteen ajamisesta johtuvat kulut (asianajajan palkkio, tuomioistuimessa esiintymisestä aiheutuvat kulut ja todisteiden hankkimisesta aiheutuvat kulut) määrätään vastaajan maksettaviksi, jos asia päätetään kantajan hyväksi kokonaan tai osittain tai jos kantaja luopuu kanteesta siitä syystä, että vastaaja on täyttänyt kantajan vaatimukset vapaaehtoisesti kanteen nostamisen jälkeen. Jos kanne hylätään, tuomioistuin määrää kantajan maksamaan vastaajalle kulut, jotka ovat aiheutuneet kanteeseen vastaamisesta.

Lakimies ja lainopillinen neuvonantaja sopii asiakkaansa kanssa palkkionsa määrän.

11 Voinko saada oikeusapua?

Ks. oikeusapua koskeva sivu.

12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?

Tuomioistuin merkitsee asiakirjat, jotka lähetetään sille postitse tai jotka toimitetaan sille asiakaspalvelun aukioloaikana, vastaanotettujen asiakirjojen rekisteriin niiden saapumispäivänä. Haastehakemus katsotaan jätetyksi päivänä, jona se on vastaanotettu. Tuomioistuimessa tietynä päivänä tehtävän menettelyn määräaika päättyy, kun tuomioistuimen työaika tuona päivänä päättyy. Jos haastehakemus, valitus tai muu postilähetys toimitetaan viestinvälittäjälle klo 24.00:ään mennessä sinä päivänä, jona määräaika päättyy, se katsotaan toimitetuksi ajoissa.

Jos haastehakemusta ei ole tehty oikein tai jos tarvittava asiakirja puuttuu, tuomari antaa perustellun päätöksen, jonka mukaan hakemusta ei käsitellä. Kantajalle lähetetään jäljennös päätöksestä, ja hänelle asetetaan määräaika, jonka kuluessa puutteet on korjattava. Tämä määräaika ei voi olla lyhyempi kuin 20 päivää päätöksen postittamisesta. Jos kantaja korjaa puutteet määräajan kuluessa, haastehakemus katsotaan toimitetuksi päivänä, jolloin tuomioistuin vastaanotti ensimmäisen version. Jos kantaja ei korjaa puutteita määräajan kuluessa, tuomari katsoo, ettei haastehakemusta ollut koskaan jätettykään, ja se palautetaan kantajalle. Haastehakemuksen palauttaminen ei estä kantajaa tekemästä hakemusta uudelleen.

Hakemuksen oikeellisuudesta annetaan erityinen vahvistus. Jos haastehakemus on tehty oikein ja siihen on liitetty kaikki tarvittavat asiakirjat, tuomari tekee seitsemän päivän kuluessa siitä, kun tuomioistuin vastaanotti hakemuksen, päätöksen, jonka mukaan hakemus tutkitaan ja oikeudenkäynti aloitetaan. Kun oikeudenkäynti aloitetaan, haastehakemus ja jäljennökset siihen liitettyistä asiakirjoista lähetetään vastaajalle ja tälle annetaan määräaika, jonka kuluessa vastaajan on toimitettava kirjalliset huomautuksensa. Kun tuomari vastaanottaa huomautukset, hän lähettää niistä jäljennöksen kantajalle ja muille asianosaisille. Tuomari voi edellyttää, että kantaja vastaa huomautuksiin. Kun huomautukset on vastaanotettu tai määräaika niiden toimittamiselle on kulunut, tuomari määrää päivämäärän asian suullista käsittelyä varten. Tuomioistuimen virkailija lähettää asianosaisille kutsut oikeudenistuntoon. Jos asia päätetään kirjallisessa menettelyssä, suullisen käsittelyn päivämäärää ei anneta eikä kutsuja asianosaisille lähetetä.

13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?

Oikeudenkäynnin asianosaiset saavat kutsun oikeudenistuntoon. Kutsussa ilmoitetaan suullisen käsittelyn aika ja paikka tai selostetaan muut oikeudenkäyntiin liittyvät menettelyt. Kutsu lähetetään henkilön ilmoitettuun asuinpaikkaan, mutta henkilö voi antaa myös muun osoitteen tuomioistuimen kanssa käytävää kirjeenvaihtoa varten.

Jos vastaajalla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa Latviassa eikä kantaja ole objektiivisten syiden takia kyennyt selvittämään vastaajan asuinpaikkaa Latvian ulkopuolella, tuomioistuin voi kantajan perustellusta hakemuksesta käyttää vastaajan osoitteen selvittämiseksi menettelytapoja, joista säädetään Latviassa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä.

Vastaaja, jolla ei ole ilmoitettua asuinpaikkaa Latviassa, kutsutaan oikeudenistuntoon virallisessa lehdessä (*Latvijas Vēstnesis*) julkaistavalla ilmoituksella seuraavissa tapauksissa: vastaajan osoitetta ei saada selvitettyä käyttämällä menettelytapoja, joista säädetään Latviassa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä; osoittautuu mahdottomaksi toimittaa asiakirjoja vastaajan tiedoksi osoitteeseen, jonka kantaja on selvittänyt; osoittautuu mahdottomaksi toimittaa asiakirjoja vastaajan tiedoksi niiden menettelytapojen mukaan, joista säädetään Latviassa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä; tai osoittautuu mahdottomaksi toimittaa asiakirjoja vastaajan tiedoksi niiden siviiliprosessilaissa säädettyjen menettelytapojen mukaan, jotka koskevat kansainvälistä yhteistyötä siviilioikeudenkäynneissä.

Latvian tuomioistuinportaalista (<http://www.tiesas.lv>) voi saada tietoja oikeudenkäyntimenettelyn vaiheesta syöttämällä järjestelmään oikeudenkäynnin tai lähetetyn kutsun numeron. Ks. osiot, jotka koskevat sähköisiä palveluita (*EPakalpojumi*) ja oikeudenkäyntien vaiheita (*Tiesvedības gaita*).

Päivitetty viimeksi: 07/02/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.